

Jongeren en geweld worden vaak in één adem genoemd. In het politieke en maatschappelijke debat gaat het daarbij meestal over jongeren als daders van geweld. Daar gaat vaak verontwaardiging mee gepaard over het toenemen en rauwer worden van jongerengeweld, het steeds jonger worden van de daders en de onmacht van politie en justitie. Weinig cijfers en wetenschappelijk onderzoek kunnen die claims echter ondubbelzinnig staven. Bovendien bestaan er veel meer mogelijke perspectieven op jongeren en geweld: jongeren als slachtoffers, als getuigen, als daders die slachtoffers worden en omgekeerd, de rol van beeldvorming en opvoeding, enzovoort. Die verschillende perspectieven beslaan een veel bredere waaier aan beleidsdomeinen: niet alleen veiligheid en justitie, maar ook bijvoorbeeld welzijn, media, cultuur en onderwijs.

Het was van meet af aan de opzet van het onderzoek dat aan de grondslag ligt van dit boek om die brede kijk op jongeren en geweld aan te houden. Op die manier wil het Vlaams Vredesinstituut een omvattend, realistisch en genuanceerd beeld schetsen van de rol van geweld in de leefwereld van jongeren. Daartoe werden drie complementaire wegen bewandeld. Ten eerste werd op basis van een brede literatuurstudie een stand van zaken opgemaakt van de bestaande visies op jongeren en geweld, en van het beschikbare cijfermateriaal. Naast een kritische kijk op dit bestaande cijfermateriaal, werden ten tweede ook nieuwe diepgravende analyses uitgevoerd op cijfers van de monitor van het Jeugdonderzoekplatform en de Veiligheidsmonitor. Tot slot werden ook jongeren zelf betrokken bij het onderzoek door hen in een kwalitatief luik te vragen naar hun attitudes en percepties in verband met geweld.

Het Vlaams Vredesinstituut vertrouwde de onderzoeksopdracht toe aan het Leuven Instituut voor Criminologie (LINC) van de Faculteit Rechtsgeleerdheid van de K.U.Leuven, en het Expertisecentrum Maatschappelijke Veiligheid van de Katho Hogeschool. Wij zijn de onderzoekers Evi Verdonck en Diederik Cops, alsook de promotoren Prof. Stefaan Pleyzier en Prof. Johan Put, erkentelijk voor de vruchtbare samenwerking. Het onderzoeksproject werd van nabij mee opgevolgd door Lieven De Rycke van het Kinderrechtencommissariaat. Tot slot gaat onze dank ook uit naar de meer dan honderd jongeren die hebben meegewerkt aan dit onderzoek.

Het Vlaams Vredesinstituut werd opgericht om het Vlaams Parlement met onderzoek en advies te ondersteunen. Jongeren zijn een wissel op de toekomst in elk beleidsdomein. Hoewel jongerengeweld vaak geassocieerd wordt met de repressieve bevoegdheden van de federale overheid, blijkt uit dit boek dat er ook een cruciale rol weggelegd is voor de bevoegdheden van het regionale en lokale beleidsniveau. Vooral bij preventieve en curatieve maatregelen zijn die van doorslaggevend belang.

Dit boek wil een wetenschappelijk onderbouwd en realistisch beeld schetsen van de omvang, de aard en de betekenis van geweld in de wereld van jongeren. Om te werken aan een meer vreedevolle samenleving voor en door onze jongeren, is het immers nodig dit thema ten gronde te analyseren en, na een open debat, de nodige maatregelen te nemen. Het is onze oprechte hoop dat dit boek hiertoe kan bijdragen.

Tomas Baum
Directeur Vlaams Vredesinstituut